

Invoeringstoetsen

Inleiding

Met de invoeringstoets heeft de Belastingdienst tot doel eerder en gestructureerd te kijken naar de effecten van nieuwe wet- en regelgeving voor de doelgroep(en) en de uitvoering. De toets wordt uitgevoerd op het vroegst mogelijke moment waarop iets nuttigs gezegd kan worden over de werking van regelgeving in de praktijk, en onderscheidt zich daarmee van de uitgebreidere en diepgaandere wetsevaluaties.

De invoeringstoets kan bijdragen aan beter uitvoerbaar beleid en aanleiding zijn tot ingrijpen. Het doel is niet om te bekijken of de nieuwe wet- of regelgeving een succes is. Een vermoeden van het tegenovergestelde kan wel aan het licht komen.

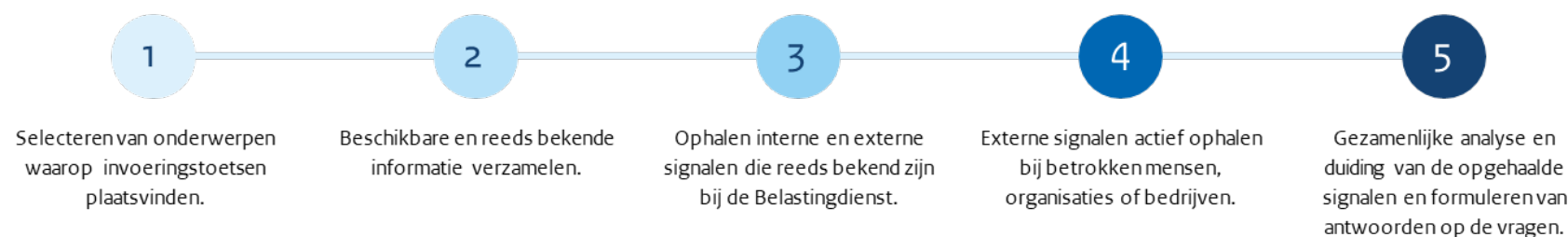
Dit document bevat de recent afgeronde invoeringstoetsen. Het ingevulde sjabloon geeft een overzicht van alle verzamelde en geanalyseerde signalen en knelpunten. Hiermee wordt antwoord gegeven op de vragen van de invoeringstoets.

De vragen van de invoeringstoets

1. Hoe pakt de regeling uit voor de mensen, organisaties of bedrijven voor wie de regeling is bedoeld? • Ontstaan er in de praktijk knelpunten of onbedoelde effecten?• Zijn er mogelijk (indirect) discriminerende aspecten?• In hoeverre zijn er signalen die erop kunnen wijzen dat de regeling niet werkt zoals bedoeld?	2. Hoe pakt de regeling uit voor de uitvoering? • Ontstaan er in de uitvoeringspraktijk knelpunten of onbedoelde effecten?• In hoeverre is de kwaliteit van de uitvoering geborgd?• In hoeverre komt de praktijk overeen met de aannames uit de invoeringstoets?

Proces

Het proces van de invoeringstoets bestaat uit vijf stappen. Voor elk onderwerp waarop een invoeringstoets wordt uitgevoerd is er een werkgroep met specialisten op dat onderwerp die stap 2 tot en met 5 doorloopt.

Onderdelen

1

Deel 1 van de invoeringstoets gaat over hoe de regeling uitpakt voor de mensen, organisaties of bedrijven voor wie de regeling is bedoeld.

Knelpunten

De verschillende signalen die duiden op knelpunten of onbedoelde effecten zijn ingevuld op een schaal. De meest negatieve signalen zijn links weergegeven op de schaal, de meest positieve signalen zijn rechts te vinden. In de toelichting worden de knelpunten of onbedoelde effecten beschreven.

Discriminerende aspecten

De verschillende signalen zijn weergegeven in een figuur. Indien sprake is van direct discriminerende aspecten dan is dit weergegeven in de donkerblauwe cirkel. Indien sprake is van indirect discriminerende aspecten dan is dit weergegeven in de lichtblauwe ring.

Bedoeling

De verschillende signalen zijn ingevuld op een schaal. Signalen die erop wijzen dat de wet of regeling niet werkt zoals bedoeld, staan aan de linkerkant van de schaal. Signalen die erop wijzen dat de wet of regeling lijkt te werken zoals bedoeld, zijn rechts te vinden. In de toelichting worden de signalen aan de hand van een verwijzing naar letters beschreven.

Discussie

In dit onderdeel worden openstaande punten beschreven waarover bijvoorbeeld nog onduidelijkheid of discussie bestaat of nadere inzichten nodig zijn.

Samenvatting

Dit onderdeel bevat een samenvatting van de aandachtspunten uit de invoeringstoets. Het geeft antwoord op de vraag: 'Hoe pakt de regeling uit voor de mensen, organisaties of bedrijven voor wie de regeling is bedoeld?'.

2

Deel 2 van de invoeringstoets gaat over hoe de regeling uitpakt voor de uitvoering.

Knelpunten

De verschillende signalen die duiden op knelpunten of onbedoelde effecten zijn ingevuld op een schaal. De meest negatieve signalen zijn links weergegeven op de schaal, de meest positieve signalen zijn rechts te vinden. In de toelichting worden de knelpunten of onbedoelde effecten beschreven.

Kwaliteit

De verschillende signalen zijn ingevuld op een schaal. Signalen die erop wijzen dat de kwaliteit van de uitvoering niet lijkt te zijn geborgd, staan aan de linkerkant van de schaal. Signalen die erop wijzen dat de kwaliteit van de uitvoering is geborgd, zijn rechts te vinden. In de toelichting worden de signalen aan de hand van een verwijzing naar letters beschreven.

Aannames

De verschillende signalen zijn weergegeven in een figuur. Signalen die erop wijzen dat de praktijk overeenkomt met de aannames uit de uitvoeringstoets staan in het midden van de figuur. Signalen die erop wijzen dat de praktijk niet uitpakt zoals verwacht staan of links (wanneer negatiever dan verwacht) of rechts (wanneer positiever dan verwacht).

Discussie

In dit onderdeel worden openstaande punten beschreven waarover bijvoorbeeld nog onduidelijkheid of discussie bestaat of nadere inzichten nodig zijn.

Samenvatting

Dit onderdeel bevat een samenvatting van de aandachtspunten uit de invoeringstoets. Het geeft antwoord op de vraag: 'Hoe pakt de regeling uit voor de uitvoering?'.

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Leeswijzer	2
Invoeringstoets op de afschaffing van de betalingskorting in de inkomstenbelasting	4-6

Afschaffen betalingskorting IB i-2023-1036

Belastingdienst

Bij voorlopige aanslagen inkomstenbelasting (hierna: IB) werd een korting verleend wanneer een belastingschuldige deze belastingaanslag – die in termijnen mocht worden voldaan – in één keer voldeed (vóór de uiterste betaaldatum van de eerste termijn).

Met de Fiscale verzamelwet 2023 is de betalingskorting bij voorlopige aanslagen vennootschapsbelasting afgeschaft. Met de afschaffing van de betalingskorting bij voorlopige aanslagen IB per 1 januari 2024, werd tegemoetgekomen aan de toezegging die aan de Tweede Kamer is gedaan bij de parlementaire behandeling van de Fiscale Verzamelwet 2023 om de betalingskorting ook voor de inkomstenbelasting af te schaffen.

De betalingskorting is eind jaren 90 geïntroduceerd om de administratieve lasten te verminderen voor belastingschuldigen. Als gevolg van het internetbankieren zijn de administratieve lasten vandaag de dag gering en is het niet langer noodzakelijk om volledige betaling van een voorlopige aanslag te stimuleren door middel van een betalingskorting.

Doelgroep(en)

De doelgroep betreft belastingschuldigen die een voorlopige aanslag inkomstenbelasting ontvangen met een te betalen bedrag waarbij dit bedrag in meerdere termijnen of in één keer voldaan mag worden. De betalingskorting bij betaling ineens wordt door het afschaffen ervan binnen de inkomstenbelasting niet langer aangeboden.

Het vervallen van de belastingkorting is met name van belang voor belastingschuldigen die de financiële middelen hebben om de belastingaanslag in één keer te betalen.

Verantwoording & bronvermelding

Om de centrale vragen van de invoeringstoets te kunnen beantwoorden, is een werkgroep opgericht met experts uit verschillende vakgebieden van de Belastingdienst en het Ministerie van Financiën. Zij hebben gezamenlijk interne en externe signalen over de regeling verzameld en gewogen.

Interne signalen

Dit betreft signalen van medewerkers van de Belastingdienst over de uitvoering van de regeling en signalen die zijn binnengekomen via de bestaande kanalen, zoals de Belastingtelefoon, bedrijfsgesprekken en het Forum Fiscaal Dienstverleners. Deze signalen zijn actief opgehaald middels uitvragen binnen alle organisatieonderdelen die betrokken zijn bij deze regeling.

Externe signalen

Het Forum voor fiscaal dienstverleners heeft een korte enquête onder zijn ca. 23.000 leden uitgezet met vragen over de bekendheid met deze regelwijziging en eventuele ondervonden knelpunten of onbedoelde effecten in de praktijk. Deze vragenlijst is door 341 fiscaal dienstverleners ingevuld. Aan deze enquête kunnen geen generaliseerbare conclusies worden ontleend. Wel hebben de bevindingen van de enquête een indicatieve en verkennende waarde.

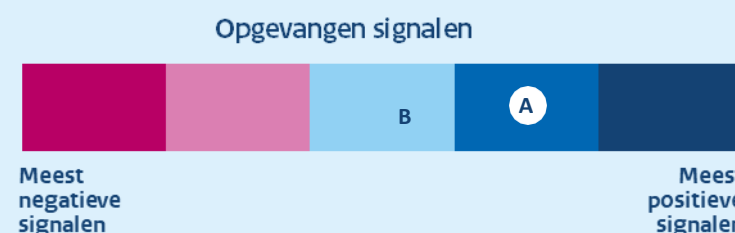

Afschaffing betalingskorting IB

Hoe pakt de regeling uit voor de mensen, organisaties of bedrijven voor wie de regeling is bedoeld?

Knelpunten

Ontstaan er in de praktijk knelpunten of onbedoelde effecten?

Toelichting

Er zijn geen aanwijzingen dat er door de afschaffing knelpunten of onbedoelde effecten zijn ontstaan.

A In 2023 ontving de Belastingtelefoon 2081 telefoontjes over de betalingskorting. In 2024 waren dat er t/m augustus 290. Alleen in januari en februari 2024 (toen de afschaffing net was ingegaan) was er sprake van een lichte piek. Oproepen via o.a. het Belastingdienst Kennisnetwerk en aan de leden van het Beconoverleg om ervaringen te delen leverden geen respons op.

B Uit reacties, die voortvloeien uit de enquête die binnen het Forum voor fiscaal dienstverleners is uitgezet, komt naar voren dat meerdere fiscaal dienstverleners hun klanten na de afschaffing van de betalingskorting in de inkomstenbelasting adviseren om in termijnen te gaan betalen en dat hierdoor meer betalingsachterstanden zouden kunnen gaan ontstaan. Uit intern onderzoek binnen de Belastingdienst blijkt dat over de hele populatie belastingschuldigen een lichte daling is te zien in het aantal mensen dat nog ineens betaalt ten opzichte van 2023 (in 2023 betaalde nog 51,1% van de belastingschuldigen hun VA ineens en in 2024 was dat 44,9%). Binnen een specifieke doelgroep, MKB, blijkt een sterke daling zichtbaar van belastingschuldigen die na het afschaffen van de betalingskorting ineens betalen (52,9% van de MKB-ers dat in 2022 en 2023 ineens betaalde, deed dat ook in 2024). Er zijn bij de betrokken directies geen signalen bekend dat er betalingsachterstanden zijn ontstaan bij belastingschuldigen als gevolg van de afschaffing.

Discriminerende aspecten

Zijn er mogelijk (indirect) discriminerende aspecten?

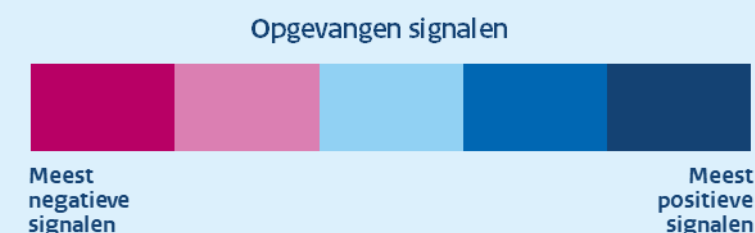
- Direct discriminerende aspecten
- Indirect discriminerende aspecten

Toelichting

A Er is niet gebleken van (indirect) discriminerende aspecten. Het doel van de regeling betreft het afschaffen van de betalingskorting bij voorlopige aanslagen inkomstenbelasting. Het gaat om belastingschuldigen die een voorlopige aanslag inkomstenbelasting ontvangen met een te betalen bedrag waarbij dit bedrag in meerdere termijnen of in één keer voldaan mag worden. Dit raakt niet een specifieke (etnische) groep.

Bedoeling

In hoeverre zijn er signalen die erop kunnen wijzen dat de regeling niet werkt zoals bedoeld?

Toelichting

Er zijn geen signalen gebleken dat de regeling niet werkt zoals hij is bedoeld.

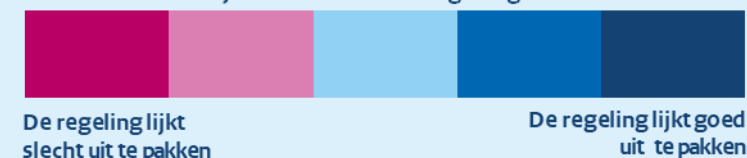
Discussie

- Uit de reacties die vanuit het Forum voor fiscaal dienstverleners zijn gekomen, valt op te maken dat respondenten de betalingskorting ervaren als een compensatie van renteverlies. Door ineens te betalen verschuift het geld eerder van het vermogen van de belastingschuldige naar het vermogen van de Staat, dan wanneer men in termijnen betaalt. Dit terwijl een belastingschuldige bij een te late betaling wel invorderingsrente verschuldigd is. Uit de Memorie van Toelichting (*Kamerstukken II, 1996-1997, 25 051, nr. 3, pag. 12-13*) blijkt dat de betalingskorting is ingevoerd ter vermindering van administratieve verplichtingen. Volgens dezelfde MvT heeft de betalingskorting niet het karakter van rentecompensatie, al kan een betalingskorting economisch gezien als rente worden aangemerkt.
- In de enquêteresultaten komt ook naar voren dat de respondenten verwachten dat er door de afschaffing van de betalingskorting meer administratieve lasten zullen ontstaan voor belastingschuldigen. Het idee daarachter is dat men - om het 'rentevoordeel' te behouden - in termijnen zal gaan betalen. In dit kader is het relevant op te merken dat de belastingschuldige nog steeds de keuze heeft om ineens te betalen.

Samenvatting

Hoepakt de regeling uit voor de mensen, organisaties of bedrijven voor wie de regeling is bedoeld?

Toelichting

Er zijn geen aanwijzingen dat er door de afschaffing van de betalingskorting knelpunten, discriminerende effecten of onbedoelde effecten zijn ontstaan.

A Het aantal telefoontjes naar de Belastingtelefoon over de betalingskorting is duidelijk afgenomen.

B Sommige financieel adviseurs adviseren hun cliënten om niet meer hun voorlopige aanslag ineens te betalen. Uit cijfers blijkt het volgende: het algemene beeld laat zien dat er een lichte daling is opgetreden in het aantal belastingschuldigen dat de VA in één keer betaalde (in 2023 nog 51,1% en in 2024 is dat 44,9% van de mensen die in het begin van het jaar een VA kregen). Maar inzoomend op specifieke doelgroepen (met name MKB-ers) is een forse daling te zien. Met name de belastingschuldigen die in 2022 en 2023 nog ineens betaalden deden dat in 2024 fors minder (van de MKB-ers nog maar 52,9%). Ondanks deze afname van ineens betalende mensen zijn er bij de betrokken directies geen signalen bekend dat er betalingsachterstanden zijn ontstaan bij belastingschuldigen als gevolg van de afschaffing.

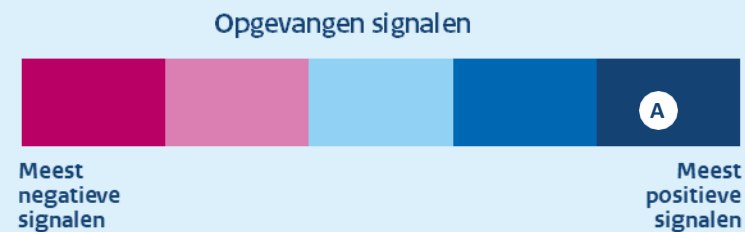

2

Afschaffen betalingskorting IB Hoe pakt de regeling uit voor de uitvoering?

Knelpunten

Ontstaan er in de uitvoeringspraktijk knelpunten of onbedoelde effecten?

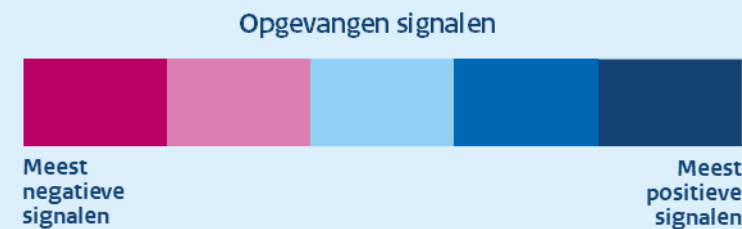

Toelichting

A Er zijn geen knelpunten. Er is een afname van het aantal telefoontjes bij de Belastingtelefoon, van 2081 in 2023 naar 290 in 2024 (t/m augustus). Er zijn geen discussies meer over tijdige betaling en (dus) terechte toepassing van de betalingskorting en geen discussies meer over de hoogte ervan.

Kwaliteit

In hoeverre is de kwaliteit van de uitvoering geborgd?

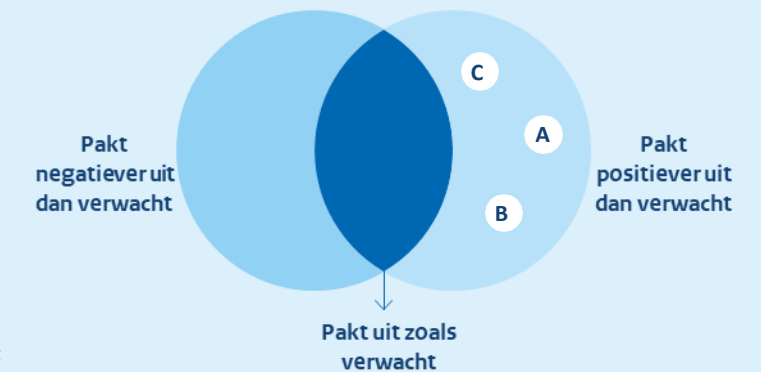

Toelichting

A Deze vraag is niet van toepassing voor deze specifieke invoeringstoets. Er zijn geen signalen opgehaald over de borging van de kwaliteit van de uitvoering.

Aannames

In hoeverre komt de praktijk overeen met de aannames uit de uitvoeringstoets?

Toelichting

De aannames waren:

A Gevolg van het afschaffen van de korting kan zijn dat het geld minder makkelijk binnenkomt en er mogelijk meer invorderingswerkzaamheden nodig zijn. Dit risico werd in de uitvoeringstoets als 'klein' ingeschat, omdat ook toen de korting 0,01% was (corona periode) veelvuldig gebruik werd gemaakt van de betalingskorting. Er was toen dus ook nog een grote groep die ineens betaalde.

B Een ander verwacht mogelijk gevolg was dat belastingsschuldigen meer gebruik zouden gaan maken van betaalmethoden om in termijnen te betalen. Dit zou kunnen leiden tot meer vraag naar automatische incasso's en daardoor meer invorderingswerkzaamheden (incl. klantvragen). Voorbereidingen waren getroffen om deze verzoeken te kunnen behandelen en er werden hierbij geen problemen verwacht.

C Meer klanten zullen maandelijks een overboeking doen, met de kans dat ze een termijn vergeten of dat ze een fout maken in de overboeking. Dat zorgt voor meer invorderingswerkzaamheden. Een klant kan ook een periodieke overboeking instellen bij zijn bank, maar niet elke bank kan de klant in dat geval een betalingskenmerk meegeven. Ook dat zorgt voor uitval (bijvoorbeeld wanneer de klant het betalingskenmerk dan maar in het omschrijvingenveld zet). Lopende digitaliseringsprojecten van betaalmethoden kunnen dit minder foutgevoelig maken én de administratielast voor klanten verder verlagen, maar het was niet zeker of deze begin 2024 geïmplementeerd zouden zijn.

Praktijk:

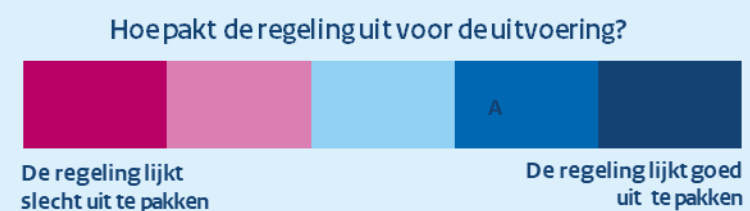
A - C Er zijn meer belastingsschuldigen die in termijnen zijn gaan betalen. Er zijn bij de betrokken directies geen signalen bekend dat er als gevolg van de afschaffing bij belastingsschuldigen betalingsachterstanden zijn ontstaan. Ook zijn er geen signalen dat de afschaffing heeft geleid tot meer invorderingswerkzaamheden.

Discussie

- Er zijn geen discussiepunten.

Samenvatting

Toelichting

In de uitvoeringspraktijk ontstaan geen knelpunten of onbedoelde effecten. Hoewel meer belastingsschuldigen in termijnen zijn gaan betalen, zijn er bij de betrokken directies geen signalen bekend dat er als gevolg van de afschaffing betalingsachterstanden zijn ontstaan of dat de afschaffing heeft geleid tot meer invorderingswerkzaamheden.